

Хмель А. О.,
канд. іст. наук, доцент кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики,
e-mail: hmelnastia@ukr.net,
Крищенко В.,
магістрант факультету політичних наук,
e-mail: slavaflarbenden@gmail.com,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

СТАН КАНАДСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

У статті здійснено аналіз сучасного стану економічних відносин Канади та США. Було висвітлено як двосторонні відносини, так і співпрацю країн у політико-економічній організації НАФТА. Автори продемонстрували значне зростання обсягів канадсько-американської торгівлі після започаткування НАФТА та наголосили на тому, що завдяки цій організації також підвищилася конкурентоспроможність країн та змінилася структура торгівлі. Автори наголосили, що відносини між Канадою та США не є рівнозначними, оскільки торгівля із США важить для Канади більше, ніж торгівля з Канадою для США. Іноді США прагнуть вплинути на політичні рішення Канади через таку залежність канадської економіки від торгівлі зі США. Прикладом слугує той випадок, коли США заборонили продаж канадської хвойної деревини в США через відмову Канади брати участь в антитерористичній діяльності США проти Іраку. Прохолодними відносинами між Канадою та США були в період із 2001 до 2006 року, після того обсяги торгівлі збільшувалися. США є найбільшим джерелом прямих інвестицій та заборгованості для Канади, а також є найбільший ринок для канадських інвестицій.

Ключові слова: США; Канада; НАФТА; експорт; економічні відносини.

Постановка проблеми. Відносини між Канадою та США без перебільшення можна назвати не просто міцними, а й особливими, унікальними. І, звичайно, найбільший інтерес складає саме економічна складова цих відносин, адже взаємовигідні торгівельні відносини не тільки збільшують ВВП обох країн, але й часто структурно змінюють ринок товарів. Так, на початку ХХІ століття економічні відносини між цими країнами вийшли на новий рівень, адже припинила діяти автомобільна угода (1965–2001 рр.) і водночас стали відчутними результати підписання ФТА та НАФТА. Але інтерес становить той момент, що на початку ХХІ століття політична складова канадсько-американських відносин негативно вплинула на економічні відносини і було помітним їх охолодження, хоча і недовго. Також нагадаємо, що на відносини між обома країнами впливає той факт, що вони мають схожі характеристики: демократія, історія й окремі традиції, орієнтована на ринок економічна система і модель виробництва. Після того як була врегульована політична криза у відносинах та обидві країни позбулися наслідків економічної кризи 2007–2008 років, і Канада і США відновили бажання посилити економічні зв'язки задля розвитку власної економіки. Така зміна у відносинах між країнами-сусідками робить нашу тему актуальною, адже між США і Канадою не так часто трапляються

кризи у відносинах, їх охолодження, що було помітно на початку нового тисячоліття.

Аналіз останніх публікацій. Тема цього дослідження, незважаючи на свою актуальність, не має широкого висвітлення серед дослідників. Зокрема в українській науці публікації щодо стану канадсько-американських відносин майже відсутні. Так, серед вітчизняних дослідників аналізом економічних відносин між США і Канадою опікуються В. Чалий, В. Каспрук та Н. Остах. Щодо закордонних дослідників, зокрема російських, то науковцями даного напрямку досліджень є М. Лосев та В. Димарський. Канадська ж наука найбільш розгалужена в даному напрямку і представлена такими дослідниками, як І. Фергюсон, Дж. Хорберг, М. Іглс, К. Лінч та Д. Крейн. Робимо висновок, що тему актуальною і важливою бачать більшою мірою саме канадські вчені, що, власне, дуже логічно.

Формулювання цілей статті. Зважаючи на невелику кількість українських досліджень з цієї теми, нагальним буде збагатити українську науку елементами наукових висновків канадських дослідників. Також для України буде цікавим досвід економічних відносин між світовим економічним гігантом – США та його не таким сильним сусідом – Канадою, який прагне у цих двосторонніх відносинах зберігати рівноправність і реалізувати свої національні інтереси. Звичайно, не можна порівнювати відносини між

Канадою та США та Україною і Російською Федерацією (особливо після окупації Криму і початку військових дій на Сході України), зважаючи на довгу спільну історію двох останніх та інші відмінності. Але і в першому і у другому випадку економічні відносини між країнами є асиметричними. Водночас вміння і бажання Канади відстоювати свої інтереси у відносинах із США може послугувати Україні за певний приклад. Отже, основною метою даної статті є дослідити та висвітлити стан та розвиток канадсько-американських відносин на початку XXI століття, від моменту подій 11 вересня 2001 року і до зміну вектора зовнішньої політики США внаслідок приходу до влади Дональда Трампа.

Виклад основного матеріалу. Розпочнемо з того, що розкриємо, яким чином на початку XXI століття політична складова відносин між Канадою та США вплинула на економічну складову, що відобразилось на падінні обсягів обоїпільної торгівлі. Так, після теракту 11 вересня 2001 р. Канада не погодилась брати участь у війні проти Іраку, яку очолили США з метою боротьби із тероризмом. Але початок XXI століття позначився не тільки цією відмовою з боку Канади. Отже, спочатку 20 березня 2001 року в день початку бойових дій, Жан Кретъен (20-й прем'єр-міністр Канади, 1993–2003 роки на посаді) зачитав у Парламенті заяву про те, що канадські війська не братимуть участі у війні з Іраком. Звичайно, США прийняли заяву як категоричну відмову і різко критикували Оттаву. Другим кроком стало те, що Канада не виявила бажання вступати в спільну ПРО, і коли представники США дізналися про ці плани від колишнього прем'єр-міністра Канади Пола Мартіна на саміті НАТО 2002 року, вони заявили, що відносини між США і Канадою можуть зіпсуватися набагато більше. Третє суперечливе питання щодо міжнародних спільних дій проявилось в тому, що Канада не без певних коливачь схвалила рішення про розширення НАТО на схід, одночасно виступаючи за ретельну, тривалу підготовку цього кроку і обов'язкове врахування інтересів безпеки Росії [1]. Ці три складові політичних відносин і вплинули негативно на економічні відносини між Канадою і США в перші роки XXI століття. З того моменту і до приходу проамериканськи налаштованого прем'єр-міністра Канади Стівена Гарпера між США та Канадою зменшувалися обсяги торгівлі.

ВВП Канади в 10 разів менше ВВП США. За великим рахунком, його обсяги можна зіставити з ВВП одного штату Техас. Нерівність економічних можливостей очевидна. У той же час існуюча диспропорція не викликає побоювання у Канади, оскільки вигоди від економічної взаємодії, яка будується на однакових ринкових підходах при взаємній довірі, прозорості та прогнозованості поведінки партнера величезні [2]. Якщо звернутися до основних статей експорту Канади до США, то побачимо таку картину. Канада виробляє 78 % кленового сиропу у світі, в основному, для США. Найважливішою складовою американської торгівлі з Канадою є автомобільний сектор. Однак з 2007 року спад у виробництві автомобілів, викликаний світовою

конкуренцією і зростанням цін на нафту, призвів до зменшення обсягів цієї торгівлі. США – найбільший ринок збуту сільськогосподарських товарів Канади. Третина всіх канадських продовольчих товарів експортується до США. У свою чергу, Канада є другим за обсягом ринком збуту США. Перш за все, Канада імпортує американські фрукти і рослинні продукти. Приблизно дві третини всіх товарів з дерева і його похідних, наприклад, з целюлози, експортується до США. У 2000 році сукупний обсяг торгівлі енергоносіями між Канадою і США склав 21 мільярд доларів. Основними складовими цієї торгівлі стали нафта, природний газ і електроенергія. Канада є найбільшим у світі постачальником нафти для США. Близько 16 % нафти і 14 % природного газу, що використовуються в США, походять з Канади [3].

Як було згадано, Канада – найбільший іноземний постачальник енергетичних ресурсів до США, включаючи нафту, газ, уран і електроенергію. Можливо саме тому, в той же час як відносини в політичній сфері між США та Канадою були прохолодні, це не завадило переговорам в 2004 році в рамках НАФТА щодо залучення до діяльності цієї організації Мексики. На 2006 рік торгівля між США та Канадою становила 1,2 млрд доларів США [4]. І якщо в економічній сфері відносини між країнами погіршилися, внаслідок невеликої політичної кризи, то в безпековій – навпаки. Так, терористичні напади 2001 року були зосереджені близько американо-канадського кордону, що вплинуло на обговорення стану безпеки в цій ділянці. Згодом було укладено кілька двосторонніх договорів, щоб мінімізувати перешкоди в торгівлі після посилення безпеки кордону. Отож, незважаючи на той факт, що Канада відмовилась брати участь в антитерористичній операції на чолі із США, двостороння безпекова сфера двох країн не постраждала і навпаки, у цьому напрямку велися перемовини.

Для США торговельна орієнтованість на Канаду є ключовим моментом економічної безпеки і процвітання. Очевидним є великий вплив НАФТА на збільшення обсягів двосторонньої торгівлі. Так, завдяки Договору про вільну торгівлю в Північній Америці (НАФТА) з 1993 по 2001 рік експорт канадських товарів до країн-партнерів по НАФТА збільшився майже на 95 %. Зокрема експорт до Мексики як і до США збільшилися на 221 %. Особливістю є те, що Канада не надає особливої переваги однієї з країн організації. Власне кажучи, можемо стверджувати, що НАФТА підштовхнула північноамериканську взаємозалежність, яка не тільки докорінно змінила економічні реалії у Північній Америці, але й прискорила темпи економічної інтеграції. Нові можливості створені НАФТА істотно вплинули на переорієнтацію індустріальної структури Канади та її мексиканських і американських партнерів. Відтак, можна говорити про своєрідний феномен північноамериканської економіки. Завдячуючи НАФТА, усі три партнери стали більш конкурентоздатними. Підсилюючи правила і процедури, котрі керують торгівлею й інвестиціями на цьому континенті, Договір про вільну торгівлю в Північній Америці також дозволив торговим та інвестиційним потокам вільно перетинати кордони країн [5].

Відносини між США та Канадою від початку не були рівнозначними через розміри економіки США й пов'язані з цим можливості серйозного впливу. Тож коли виникають розбіжності, США набагато більше шансів натиснути на Канаду, яка часто почуває себе скривдженою. Але в основному розбіжності майже відсутні. І США, і Канада одержують величезний прибуток від взаємної торгівлі, тож попри виникнення поодиноких суперечок, вигідність і корисність цих відносин не дискутується [6].

Одним із ресурсів, на продаж/заборону продажу якого можуть впливати США і таким чином тиснути на Канаду, є хвойна деревина. Так, унаслідок відмови участі Канади у війні в Іраці (через терористичні напади 11 вересня 2001 року) на боці Сполучених Штатів, Вашингтон вирішив використати економічні важелі, щоб примусити Канаду вступити у війну. Саме тому Штати вдарили по основному експортному товару Канади – хвойній деревині. Але внаслідок приходу Стівена Гарпера до влади, вдалося укласти угоди щодо торгівлі хвойною деревиною. Варто зазначити, що підписання цієї угоди закінчило майже двадцятишестирічний економічний конфлікт між двома країнами. Проте США вважає, що Канада не виконує умови договору, що може призвести до повторної заборони торгівлі деревиною, поки уряд Канади не розкриє офіційну документацію щодо експорту товарів [7].

Іншими сферами перетинання інтересів Канади і США є наступні. Нагадаємо, що США та Канада мають найдовший кордон у світі (9000 км), і 35 мільйонів громадян Канади живуть приблизно в 100 милях від кордону із США. Це спричиняє особливо тісні багатовікові торгові відносини в регіоні Великих озер, наприклад, що складаються з восьми штатів США та провінції Онтаріо, що у свою чергу впливає на існування спільних економічних проектів у цьому регіоні.

Крім географії, Канада також належить до десяти світових ринків електронної комерції, що розвиваються й на рівні бізнесу й на рівні споживачів і зростає цей ринок швидше, ніж у США. До 2018 року в Канаді очікується близько 20 мільйонів цифрових покупців. Три чверті інтернет-покупців у країні купують з міжнародних інтернет-сайтів, найбільше – із сайтів США. Проте, з урахуванням слабкості канадського долара до долара США, витрати при купівлі товарів становлять занепокоєність для цих транскордонних покупців [8].

Суттєвою характеристикою канадсько-американських відносин є асиметрія взаємозалежності між ними. Так, у 2005 році на долю Сполучених Штатів припадало близько 84 % канадського експорту та 57 % імпорту товарів, в той час як канадська доля в експортно-імпортній структурі США складала відповідно лише 23 % та 17 %. Більше того, частка експорту відносно ВВП Канади складала 38 %, а імпорту – 34 %, тоді як для ВВП США аналогічні показники склали всього 10 % та 16 %. Отже, Канада не тільки значно більш залежна від торгівлі загалом, аніж Сполучені Штати, але й у структурі цієї торгівлі США є набагато важливішим партнером для Канади, аніж

навіпаки, що свідчить про асиметричну взаємозалежність цих двох країн [9].

Світова криза 2008 року зачепила Канаду через інтеграційні зв'язки зі Сполученими Штатами. Стівен Гарпер зробив заяву, що його уряд готовий перейти до масштабнішої програми дефіцитного фінансування для підтримки економіки [10]. Цю ідею підтримав президент США Барак Обама, що дало змогу створити комісію між урядами двох країн для подолання кризи.

Пригадаємо, що великої шкоди канадській економіці завдали події в Нью-Йорку 11 вересня 2001 року, адже цей терористичний акт призвів до зменшення вкладення коштів у торгівлю між США та Канадою, шляхом вкладання коштів у національну та регіональну безпеку. Через що Гарпер був змушений диверсифікувати економічні зв'язки і розвивати торговельні відносини з Китаєм, Індією та Європейським Союзом [11]. Такі рішення і їх реалізація показали світові, що Канада може самостійно від свого сусіда проводити зовнішню політику та реалізовувати економічні відносини з ким захоче. А також продемонстрували бажання Канади зменшити своєрідну залежність від торгівлі зі США.

У 2009 році загальна сума торгівлі товарами з Канадою становила 224,9 млрд дол. США імпорту, а експорту 204,7 млрд дол. США. Хоча в 2007 році Китай змістив Канаду з першої позиції в імпорті товарів для США. Але Канада до сих пір залишається для США домінуючим торговельним партнером, як і США для Канади. Найбільшим сектором для торгівлі є автомобільний. Канада є найбільшим експортером енергоносіїв у Сполучені Штати [12], оскільки постачає частину газу та нафти.

У 2010 році торгівля між двома країнами знову збільшилася порівняно з 2009 р., через те, що Канада та США почали виходити з економічної кризи. Сума торгівлі товарами становила 481,5 млрд доларів (зростання на 12,1 % з 2009 році) [13].

Із збільшенням труднощів у функціонуванні бізнесу через питання вільного пересування через кордони США та Канади, а також занепокоєнням щодо майбутнього економічного зростання в Північній Америці, у 2011 році Канада та США створили план «Поza кордонами». Це означає спільне бачення периметру безпеки та економічну конкурентоспроможність. Він підкреслив сфери співпраці, включаючи торгівлю, економічне зростання, робочі місця, інфраструктуру та кібербезпеку. Для реалізації плану передбачалося створення Ради з питань регуляторної співпраці між Канадою та США, що поєднує установи з обох сторін для вирішення питань, починаючи від перевірки м'яса та стандартів для транспортних засобів на природному газі до хімічних речовин та безпеки іграшок, з тим щоб зменшити регулюючі відмінності як перешкоду для торгівлі.

На 2014 рік торгівля товарами між Канадою та США складала найбільший обсяг двосторонніх торговельних відносин у світі та становила 750,7 млрд доларів. Транскордонна торгівля послугами складала ще \$119,3 млрд. Канада залишалася найбільшим експортним ринком для США, що становило близько 19 % експорту товарів США (близько 67 % канадського імпорту).

Незважаючи на надлишок товарообігу, Канада послідовно фіксує транскордонний дефіцит торгівлі послугами та потоки інвестицій за рахунок прямих та портфельних інвестицій (14 млрд дол. США на послуги та 30 млрд дол. США – інвестиційний дохід). Збереження товарообігу впродовж більшості років є достатнім для того, щоб компенсувати дефіцит і забезпечити для Канади надлишок поточного рахунку в платіжному балансі США (9,9 млрд доларів у 2014 році). США – це, безумовно, найбільше джерело прямих інвестицій та заборгованості для Канади, а також є найбільшим місцем для канадських інвестицій за кордоном [14].

У 2015 році експорт товарів та послуг США до Канади склав 337,3 млрд доларів, 9–15 % від загального експорту США.

США експортували до Канади товари в розмірі 280 млрд дол. у 2015 році, найбільшими категоріями яких були автомобілі, машини, електричні машини, продукти харчування, сільськогосподарські продукти, мінеральне паливо та пластмаси. Експорт послуг США до Канади склав 57,3 мільярда доларів у 2015 році. Статті експорту: послуги провідних служб США, транспортні послуги, інтелектуальна власність, така, як програмне забезпечення та засоби масової інформації.

На США прибуток від торгівлі товарами та послугами з Канадою склав 11,9 млрд. доларів у 2015 році. Експорт товарів у Канаду знизився на 10 % порівняно з попереднім роком, а експорт послуг знизився на 6,6 %, через такі фактори, як падіння курсу канадського долару через те, що Канада знижувала дохід від товару на свою купівельну спроможність. Тим не менш, обсяги торгівлі товарами та послугами значно зросли порівняно з 2005 роком (на 32 % та 75 % відповідно).

Канадська економіка зросла приблизно на 1,3 % у 2016 році, прогноз зростання на 2017 рік складає 1,8 %, що приблизно відповідає зростанню ВВП США в 1,9 % у 2016 році та 1,7 % у 2017 році. Майже на 1,6 трільйона доларів, однак, загальний канадський ринок менший, ніж США (ВВП 17,9 трлн дол. США). Середня інфляція в 2016 році склала 1,45 %.

ВВП канадців на душу населення становить близько 43 000 доларів США, порівняно з ВВП на душу населення у США близько 56 000 доларів. Більше 80 % канадського населення зайнято у секторі послуг. За даними Royal Bank of Canada рівень безробіття Канади становить близько 7 %. «Здоровий ринок праці, низькі відсоткові ставки та реалізація виплат по догляду за дитиною федерального уряду нададуть споживачам можливість витратити їх», – повідомив банк, додавши, що домогосподарства будуть відповідати за понад 60 % економічної діяльності Канади [15].

У 2017 році Трамп вирішив дещо «підкорегувати» торговельні відносини США з Канадою. За словами Дональда Трампа, перегляд умов участі США в Північноамериканській зоні вільної торгівлі стосуватиметься в

більшій мірі відносин з Мексикою. Проте деталей, що саме має бути змінено у торговельних відносинах між США та Канадою, президент США не розкрив.

Трамп додав, що США та Канада стали сильнішими після об'єднання своїх зусиль у міжнародній торгівлі, і що обидві країни виграли від цього, отримавши збільшення кількості робочих місць та пожвавлення торгівлі в Північній Америці. Нагадаємо, під час передвиборчої кампанії Трамп неодноразово заявляв, що після обрання перегляне та навіть скасує не вигідні для США міжнародні торговельні угоди.

Джастін Трюдо, своєю чергою, висловив сподівання, що як США, так і Канада завжди залишатимуться одне для одного найважливішими партнерами. Він також наголосив, що перегляд відносин у рамках NAFTA викликає «справжнє занепокоєння серед багатьох канадців», оскільки економіка країни є дуже залежною від відносин зі США, до яких йде близько 75 % канадського експорту [16].

Висновок. Внаслідок здійснення аналізу розвитку економічних відносин між Канадою та США на початку XXI століття ми дійшли наступних висновків. По-перше, асиметричність канадсько-американських економічних відносин не викликає сумнівів, адже різниця у ВВП у 10 разів це підтверджує. По-друге, така асиметричність а також той факт, що саме до США потрапляє більше половини канадського експорту, робить можливим вплив США на Канаду як в політичних, так і в економічних питаннях, що підтверджує похолодання політичних відносин між обома країнами на початку XXI століття. По-третє, безпекова сфера двосторонніх відносин у цей час не постраждала, а навпаки, співпраця в цьому напрямку між країнами посилилася. По-четверте, економічні відносини між Канадою та США є особливими й унікальними в тому плані, що США не прагнуть, незважаючи на свою економічну й політичну потугу, часто і сильно впливати/тиснути на свого північного сусіда, що на початку XXI століття мало місце всього один раз.

На сьогодні невелике падіння рівня економічних канадсько-американських відносин після 2001 року вже в минулому й з кожним роком збільшується їх обсяг з того рівня, на якому встановилися у 2006, після поліпшення відносин між двома країнами загалом. Незважаючи на те, що Дональд Трамп робить ревізію участі США у підтримці сусідів, ролі США у світі та протидії посилення КНР, він зазначає, що Канада все-таки залишається найважливішим партнером у світі і торгівля між двома країнами лише зміцнить та посилить економіки одне одного. Вигодою, яку Канада отримує від відносин із США є те, що економіка останньою є однією з найсильніших у світі, ринок США є величезним і тому отриманні кошти від торгівлі з нею значно збільшують ВВП Канади, що дає змогу розвивати власну економіку.

Список використаних джерел

1. Отношения Канады и США [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.canada.ru/about/politics/usa.shtml>.

2. Чальый В. Канада – США : полезный опыт асимметричных взаимоотношений / Валерий Чальый [Електронний ресурс] // Газета Зп.уа. 23 августа, 2002 – Режим доступу : https://dt.ua/POLITICS/kanada__ssha_korisniy_dosvid_asimetrichnih_vidnosin.html.
3. Экономика Канады. Современное экономическое положение [Електронний ресурс] EREPORT.RU. Мировая экономика Режим доступу : <http://www.ereport.ru/articles/weconomy/canada.htm>.
4. Eagles M. Canadian-American Relations in a Turbulent Era / Munroe Eagles [Електронний ресурс] // Political Science and Politics. – 2006 Режим доступу : <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.611.8143&rep=rep1&type=pdf>.
5. Каспрук В. Канада: велика країна в тіні США / Віктор Каспрук [Електронний ресурс] // Блог політолога і журналіста-міжнародника. – 2003 Режим доступу : <https://viktorkaspruk.wordpress.com/2013/06/09/канада-велика-країна-в-тіні-сша/>.
6. Fergusson Ian F. United States-Canada Trade and Economic Relationship : Prospects and Challenges / Ian F. Fergusson [Електронний ресурс] // Congressional Research Service. – 2011 Режим доступу : <https://fas.org/sgp/crs/row/RL33087.pdf>.
7. Чальый В. Канада – США: полезный опыт асимметричных взаимоотношений/ Валерий Чальый [Електронний ресурс] // Газета Зп.уа. 23 августа, 2002 – Режим доступу : https://dt.ua/POLITICS/kanada__ssha_korisniy_dosvid_asimetrichnih_vidnosin.html.
8. Lynch K. U.S.-Canada International Trade / Karen Lynch. [Електронний ресурс] // American Express. Режим доступу : <https://www.americanexpress.com/us/foreign-exchange/articles/international-trade-united-states-canada/>.
9. Остап Н. І. Досвід асиметричного співіснування Канади та США і можливості його проєкції на українсько-російські відносини / Н. І. Остап [Електронний ресурс] // Бібліотека навчальної літератури. – 2011 Режим доступу : <http://vuzlib.com/content/view/2616/74/>.
10. Indonesia – Canada Relations [Електронний ресурс] // Official site of Embassy of the Republic of Indonesia. – 2014. – Режим доступу : http://www.indonesia-ottawa.org/bilateral_relations/.
11. NATO-led Exercise Steadfast Javelin II tests Allied interoperability [Електронний ресурс] // Official site of NATO. – 2014. – Режим доступу : http://www.nato.int/cps/en/natohq/news_112999.htm.
12. Ibbitson J. The Big Break: The Conservative Transformation of Canada’s Foreign Policy / John Ibbitson. [Електронний ресурс] // The Centre for International Governance Innovation(CIGI). – 2014 Режим доступу : https://www.cigionline.org/sites/default/files/cigi_paper_29.pdf.
13. Fergusson Ian F. United States-Canada Trade and Economic Relationship : Prospects and Challenges / Ian F. Fergusson [Електронний ресурс] // Congressional Research Service. – 2011 Режим доступу : <https://fas.org/sgp/crs/row/RL33087.pdf>.
14. Crane D. Canada–US Economic Relations / David Crane [Електронний ресурс] // Historica Canada. – 2015 Режим доступу : <http://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/article/economic-canadian-american-relations/>.
15. Lynch K. U.S.-Canada International Trade / Karen Lynch. [Електронний ресурс] // American Express. Режим доступу : <https://www.americanexpress.com/us/foreign-exchange/articles/international-trade-united-states-canada/>.
16. Сидоржевський М. Трамп збирається «підкоригувати» торговельні відносини США з Канадою / Максим Сидоржевський [Електронний ресурс] // Deutsche Welle. – 2017 Режим доступу : <http://www.dw.com/uk/трамп-збирається-підкоригувати-торговельні-відносини-сша-з-канадою/a-37540202>.

A. Khmel, V. Kryshchenko,

Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv, Ukraine

CANADIAN-AMERICAN ECONOMIC RELATIONS IN THE BEGINNING OF XXI CENTURY

The article analyzes the current state of economic relations between Canada and the United States. The authors noted that in Ukrainian science there are almost no publications on a given topic. The topic is much more developed by Canadian researchers. Which is an element of the relevance of the study of Canadian-American relations. The authors described the two-way relationship between the United States and Canada and the cooperation of countries in the political and economic organization NAFTA. The authors demonstrated a significant increase in the volume of Canadian-American trade since the launch of NAFTA and stressed that this organization also increased the competitiveness of countries and changed the structure of trade. The article noted that the relationship between Canada and the United States is not equivalent, since US trade is more important for Canada than trade with Canada for the United States. Sometimes, the United States seeks to influence Canadian political decisions because of the Canadian economy’s dependence on trade with the United States. An example is the case when the United States banned the sale of Canadian conifer in the United States through the refusal of Canada to engage in US counter-terrorism activities against Iraq. This case had positive effects on the economy of Canada, since Canada has since diversified its economic relations. So, it has increased trade with countries such as China, Japan, India and the European Union. Cool relations between Canada and the United States were between 2001 and 2006, after which trade increased. In 2006, pro-American prime minister Stephen Harper came to power in Canada. The largest volume of bilateral trade was achieved in 2014, when trade in goods between Canada and the US amounted to 750.7 billion dollars. And these were the highest rates in the world. In 2015, trade fell by 12 percent. Today, the United States and Canada are leaders in investing in each other.

Key words: *Canada; USA; NAFTA; export; economic relations.*

Рецензенти: **Іванов М. С.,** д-р політ. наук, професор, ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв;
Шевчук О. В., д-р політ. наук, професор, ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв.